

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

[Præfatio.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

TRACTATUS TERTIUS DE BAPTISMO ET CONFIRMATIONE

A quaestione 66. Divi Thomæ, usque ad 73.

PRÆFATIO.

Cap. 2.
de Eccl.
hierars.

Orat.
Exhor-
ratoria
ad bap-
tizan-
dos.

Cate-
chesi 3.

Orat. in
sanctum
Baptis-
mum.

Serm. 4.
de Nati-
vitat.

Serm.
30. de
tempore.

PRIMUM inter cetera nova legis & Ecclesia sacramen-
tum necessitate, tum ordine, locum tenet Baptismus cuius de-
putationem hic instituimus, & difficultates in Scholis agi-
solitas expedire aggredimur. Nullum aliud sacramentum et
quod Baptismus ordine antecedit, cum ex Dionysio prin-
cipium sit & janua sacramentorum. Nullum quod Christianum hominem ma-
gis deceat, aut elegantius ornet impresso charactere, cum ex Basilio sit tessera mi-
tum Christi, & amictus splendens, quem sanè nec Regum purpura, nec Imp-
ratorum aquila digno pretio emant. Nullum demum est quo magis homines
tum ad consequendam gratiam, tum ad promerendam salutem, cum Baptismo
Cyrillus absoluto nomine Gratiâ, & Affricani Punici Salutem appellent. Sa-
has Baptismi laudes pluribus Nazianzenus cumulat: Baptismus (inquit) omni-
um Dei beneficiorum præclarissimum est & præstantissimum: huic grate
lancur cæli, hunc Angeli propter splendoris cognationem celebrant, hu-
futura beatitudinis imaginem gerit: hunc prædicare quidem & laudibus
ornare gestimus, verum pro rei dignitate non possumus. Alius attollit
eri fontis dignitatem D. Leo, atque adeo etiam ut non dubitaverit sacramentum
Divino Spiritu fecundatam, cum Virginali Deiparæ utero conferre: Omnis (ait)
homini renascenti, aqua Baptismatis, instar est uteri Virginalis, eodem spi-
ritu replente fontem, qui replevit & Virginem, ut peccatum quod ibi con-
cuavit sacra conceptio, hic solvat ablutio. Quin etiam parum abest ut Au-
gustinus Baptismatis primas non deferat, & fecunditate, sanctificatione, aliisque
pluribus superius non putet: Penè (inquit) majori munere quàm Maria, unde
ditata est. Illa enim sibi tantum meruit castitatem, ista nobis contulit sa-
ctificationem. Illa meruit ne peccaret, ista ut peccata purgaret, illa pro-
pria delicta à se repudiat, ista in se per Dei gratiam aliena condonat. Illi et
collata Virginitas, isti donata fecunditas. Illa unum procreavit, & par-
est: ista generavit plures, & Virgo est. Illa præter Christum nescit alium fi-
lium, ista cum Christo Mater est populorum. Sed non prætermittam quod
Tertullianus scribit libro adversus Quintillam: Ibi enim Baptismus vocat, Fo-
lix aquæ sacramentum, quo ablutis delictis pristina cæcitat, in vitam re-
formamur æternam, sacramentum sanctificationis, & lavacrum quo mors
diluitur, & quo exempto reatu, eximitur & pœna, ac homo ad similitudinem
Dei, non ad imaginem solum in æternitate censetur. Additque præterea
quod ut à primordio mundi conditi, dum cetera rudia, & informia, luce, omni-
ornatu carerent, sola lympba dignissimum erat Dei vectaculum, & Spiritus Domi-
ni ferebatur super aquas: ita sacro Fonti vitalibus undis supervenit Spiritus de-
cælis, & aquis superest, sanctificans eas de semetipso, & ita sanctificata, vim
sancti-

sanctificandi combibunt. Sed demum nolo hic deesse quæ Ambrosius in huius sacramenti laudes effusus scripsit, & huic præfatum cula finem imposuit, Sanctissimæ Presulis verba usurpo, quæ pene sapiant hominem in extasim raptum, & qui sacramenta Ecclesiæ pro meritis assumat: O aqua quæ humano sanguine, ut præsentium lavacrorum figura præcederet, orbem terrarum lavisti, & conjungenda eras cum sanguine Christi! &c. O aqua quæ sacramentum Christi esse meruisti, quæ lavas omnia, nec lavaris! Tu incipis prima, tu complex Divina Mytheria; à te principium, in te finis, vel potius tu facis ut finem nesciamus! De hoc ergo sacramento, quod SS. Patres tot & tam præclaris encomiis celebrant, breviter nobis hic agendum est. Primò de ejus institutione & natura. Secundò de illius ministro. Tertiò de suscipientibus. Quartò de ejus effectibus. Quintò de circumcissione, quæ Baptismum præcessit, & quæ etiam in remedium peccati originalis instituta fuit. Demum de sacramento Confirmationis (quod Ambrosius in libro 2. contra Iulianum Petilianum cap. 104. quædam sacramentum Chrismatism appellat, & in genere visibilium signorum sacramentum esse, sicut ipsum Baptisma, affirmat) in ultima disputatione sermo erit.

Libro 2.
contra
Iulianum
Petilianum
cap. 104.

DISPUTATIO PRIMA.

De Institutione & natura Baptismi.

Ad quæstionem 66. Divi Thomæ.

UM existentia Baptismi ab ejus institutione dependeat, recto ordine ab ea inchoat S. Thomas, explicaturus postea quanam sit ejus materia & forma, quandoquidem cujuslibet sacramenti essentia, seu natura, resultat ex materia & forma, quæ ipsum constituunt. Unde Baptismus physice sumptus definitur: Exterior corporis obitus, facta sub præscripta forma verborum, ut ex Magistro sententiarum docet S. Doctor hic art. 1. metaphysicè verò consideratus, sic potest describi: Baptismus est sacramentum regenerationis spiritalis. Vel sacramentum novæ legis, ad spirituales regenerationem à Christo institutum. Hoc præmissis, sit

A illud tempus in quo Christus cælum post resurrectionem ascensus dixit Discipulis, *Euntes docete omnes Gentes, baptizantes eos &c.* Ita docuisse videntur Albertus Magnus in 4. dist. 3. & Alensis 4. parte quæst. 8. membro 2. art. 3.

Secunda asserit sacramentum Baptismi à Christo institutum fuisse, paulò postquam à Joanne baptizatus est: vel quando dixit Nicodemo Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei*, ut censet Valentia, aut cum Discipulos collegit, ut existimant Scotus, Gabriel, Coninchus, & alij Recentiores.

B Tertia censet Baptismum fuisse institutum, quando Christus in Jordane fuit baptizatus. Ita Magister in 4. dist. 2. & D. Thomas hic art. 2. omnesque ejus Discipuli, quos sequuntur Vazquez, Sylvius, & alij quindecim Authores, quos refert & sequitur Leander Tractatu 2. disputatio 1. quæst. 4. & 5.

C Quantum verò ad tempus quo Baptismus fuit in præcepto, similiter est opinionum varietas: quidam enim quorum meminit D. Bernardus Epistolâ 77. asseriebant olim, quod Baptismi præceptum ab eo tempore cœperit, quo Christus dixit Nicodemo: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto &c.* Scotus verò, Estius, Suarez, & alii, docent è contra Baptismum non fuisse in præcepto usque ad sufficientem Evangelii promulgationem: quæ promulgatio (inquit Scotus) cœpit in die Pentecostes. Demum Sotus, Cabrera, Vazquez, & alij existimant, obligationem Baptismi incœpisse statim post passionem & resurrectionem Christi, quando nimirum Christus apparens Discipulis, legem Baptismi publicè

ARTICVLVS PRIMVS.

Quando cœperit institutio Baptismi,
& illius præceptum?

§. I.

Premittitur quod apud omnes est certum,
& referuntur sententia.

Certum est quod Christus non instituit sacramentum Baptismi, antequam à Joanne baptizaretur, quandoquidem non ante cœpit Evangelium prædicare, & novam legem condere: sed difficultas est, an solum per resurrectionem, vel cum à Joanne Baptismum suscepit, vel aliquo alio tempore medio inter illa duo, ipsum instituerit?

A Prima opinio rejicit institutionem Baptismi in